

A Szovjetunióról szólva megszoktuk, hogy csodákról beszéljünk. Nem csodákat művel a Szovjet, csak követi a tervszerűséget. Csodát csak annyiban művel, amennyiben, távol a Szocialista Köztársaságok Szövetségétől, minden jelenség, ami az emberi méltóság követelménye, minden, ami természetes, ami valóság, oly elérhető, oly valószerűtlen, mint a mese Üvegyhegye, holott étt emelkedik előttünk valóságként, csak el kell érni. — de ehhez erő és akarat, szilárdság, meggyőződés és hit kell.

F. R.

P o r t á t a k a r u n k

— Gyüa, te! — kiabált s a kezével hadonászott a sáros ember. Az ostora nagyokat csattant, a lovak gőzölögve feszültek a hámnak, csak azért, hogy tiz lépéssel odébb nagyot szusszanva megálljanak. Az oldalbordájuk zöttyenve ugrált le és föl. Orrrikaik akkorára táglultak, mint a kocsis sáros ökle.

— Gyüa, te! — ordította el magát újra a kocsis. Ostorával végig szántotta a lovak hátát. A lovak nekidültek, a koci megmozdult, s agyig ült bele a sárba.

— No, az istennyila csapjon ebbe a pempöbe! Ide se gyüvök be többet! — mérgelődött a kocsis, nagy tenyerével a sarat majzolta le az arcáról. Sáros, elnyútt ruhájú emberek álltak körül a kocsi s hümmögtek, bólogattak.

— Ide nem lehet több léglát behozni, — vakaródzott Kis Jóska. Lerakodtak és ő aztán talicskával toltta oda a házhoz. Háromszáz téglát kapott a várostól, meg háromszázat a Közművelődési Egyesülettől, és egy kőművest. Oszlopokat raknak a ház alá, az talán majd megtartja ha megtarthatja.

Latyak meg víz áll mindenfelé. A szobában is víz van. Az ágy lába, ahogy mozognak rajta, belesüpped a földbe. A szoba sarkában Kis Jóska egy gödröt ásott, oda folyik össze a víz, onnan aztán kihordják vödörrel. Három éves fiacskája van Kis Jóskának. Csupa maszat. Már nem akar az ágyon maradni, mozogni szeretne, szaladgálni, le-föl a szobában vagy az udvaron, de a lába beleragad a sárba, orra bukik, kis kezével szétosapja a sarat. Néha sivalkodik, néha meg szótlánul fölkel, kezéről a kabátjára dörgöli a sarat, kis bocskorában tovább pancsog.

Az anyja, ha ezt látja, ráver, hogy miért nem marad nyugton az ágyon, még ő is csak több dolgot ad ebben a kétségbeesítő helyzetben. Sokat mérgelődik Kis Jóskáné. Lehuzza a sárba merült láb- beliket és a gyereket az ágyra hajtja.

Kisné is megý téglát hordani. Tízet tesz egy zsákba s a hátára veszi, kicsit tör, de hát muszáj hordani.

Bacsó, a szomszédjuk, áll neki törleszkedve az udvaron. Káromkodik.

Ledől ez a fal, hiába támasztottuk meg! — Idegesen toporog, a sár latyakká válik a bocskora alatt. — Ki köllene pakolni! — Tétovázik, hümmög, hüvelykujjával a falat tapogatja. Hiába sárrá

vált és már reped is.

Bacsóné jött ki mezitláb.

— Mit nézöl? Tán lesed, hogy mikor dől a fejedre? Miért nem gyűssz pakolni? Gyere, majd elpakolunk a sógorékhoz!!

Egy asztalt vett a fejére és megindult vele a térdigérő pocso-lyában.

— Meg fázik kee, Borcsa néni! Februárban, mezitláb! — Kiabált neki az átalsó szomszéd. Bacsóné kiköpött.

— Ha megfázok, hát megfázok! Nem az urak gondja. A bélelt cipősök biztosan nem fáznak. En meg már úgys megfáztam. Még egy kis fázás, se ide, se oda. Papucsban nem lehet a térdig érő sárban menni. Más meg nincs.

Dörmögve csapta a sarat.

Bacsó nem kapott téglát. Van más is aki nem kapott. Sokan nem koptak. Van, aki két-háromszázat kapott. Ezeknek csak oszlopokat raknak alá, de mit ér az? A Jováké az oszlopokról is ledől már. A többi is ledől, ha nem rakják egészen körül, de nem adnak elég téglát. A Nyári Tecának, annak a vacaknak, annak a mindenki rongyának adtak ezerhatszázat, hogy körül rakhassa. Még kömüvest is adtak neki több napra. Más embernek egy napra adnak, aztán kínlódjon, rakja tovább maga, ahogy tudja. Biztosan megállt a mérnöknek. Bacsó kiköpött. Az ilyeneknek van téglá. No, meg a Kőrösinek adtak legtöbbet: négyezret. Annak meg valami rokona van a háznéző bizottságban. Ha van protekció, akkor van téglá, — dörmögött Bacsó magában. Egy zsák krumplival csuszkált föl az országútra, vitte az öcssihöz. Az öcssiék ott laknak az országút mellett. Az ő házuk is vizes, de bírja még valahogy. A szoba ott is sáros

A sár már mindenütt itt van. A sár, ami ráarakódik a ruhára, az emberekre s az idegekre megy. Nyúlósan körülveszi a düledező házakat, bemászik a szobákba, egyberagasztja az emberi lépteket, összefonja az utakat, ingoványossá teszi a talajt, ingadozóvá teszi az embereket... Minek a téglá, már nem segít. Most dől le a másik utcában Kocsis János háza, az alá pedig ezer téglát raktak. Nem lehet megállítani a falakat, belesüppednek a sárba. Máshova kellene építeni házakat, magasabb talajra, ahová nem jön föl a talajvíz, ahol nem lesznek derékig vizesek a falak, ahol nem süpped bele az ágy lába a szoba földjébe.

Porta köllene, ott az országúton túlvan, ott jó lenne. Ha kérnénk, követelnénk, tán meg is kapnánk, — mondja Berta Pali, csak ha egy-ségesen, összefogva néznénk utána mindannyian. Igen, azt kellene megszerezni, bólongat még Kis Jóska is. A fejek összebb hajolnak. A szürke égből eső cseppek hulldogálnak. Szomorú nóta taktusát verik a düledező házak tetején.

Bacsó szeme az égre mered. Még az isten is yer bennünket. Vagy tudja, hogy csak akkor tanulunk, ha vernek bennünket. Akkor nyílik csak ki a szemünk, ha már szurkálják. — Bacsó arca pirosra dagadt az indulattól. — Még tán az isten is azt akarja, hogy ide, ahun a régi összedül, újat ne építsünk... Új portát akarunk, magasabb talajon és szárazat!...

Téglahordó talicskák állapodtak meg a járdán, szemek meredtek össze, emberek totyogtak a latyakban, a latyakban, melyben lassan tova úszott a szó: portát akarunk...

(Senta, 1941 március)

Ósz Szabó János
földmunkás